

REGIONE AUTONOMA
FRIULI VENEZIA GIULIA

CENTRO DIDATTICO
NATURALISTICO
DI BASOVIZZA

PEŠPOT **BURGSTALLER BICISCHINI**

Bani in starodavna posestva

Pohodna pot Burgstaller - Bidischini

V začetku 20. stoletja so bili izleti na kraški greben zelo priljubljeni, saj to območje ponuja čudovite razglede in spomladansko cvetočo pokrajino. Prehod *Stari vrh* je veljal za enega najlepših predelov med mestom in kraško planoto. "Pohodna pot Burgstaller-Bidischini" povezuje naselje Bani s Starim vrhom in z njegovimi stezicami ter ponuja kar pet kilometrov pohodnih stez, kjer obiskovalce popelje v zgodovino in razvoj tega območja. Pohodna pot je nezahtevna, izjema pa so le nekateri krajši strmejši odseki. Pot je mogoče prehoditi v dveh urah.

Pogled na mesto Trst
(R. Valenti)

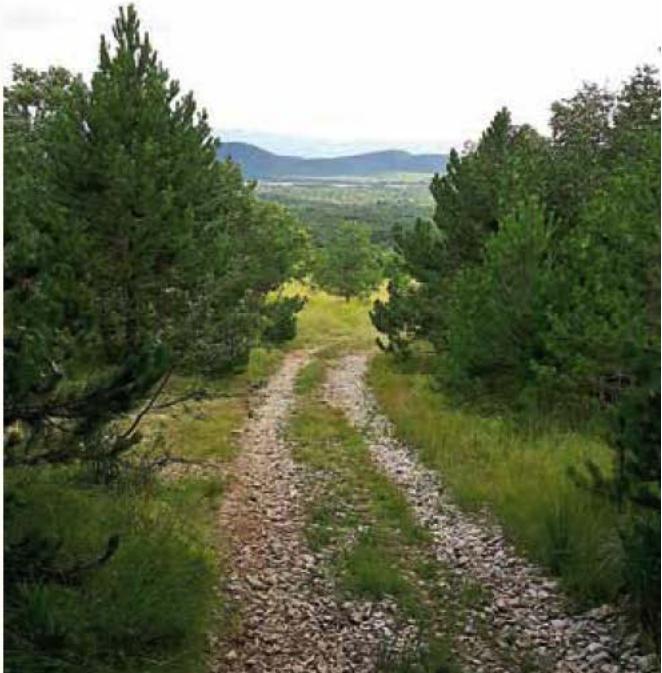

Opis poti

Pohod se začne pri drevesni gredici, ki se nahaja prav pri vhodu v nekdanjo vojašnico "Monte Cimone" [1], nato pa se pot nadaljuje proti zahodu, in sicer vzdolž obojnega zidu, ki vodi do vogala, kjer je mogoče zaviti levo in zatem prispeti do cerkvice [2]. Prav cerkvica je edini objekt, ki je do danes ohranil svojo izvorno obliko in je bil v preteklosti del posestva družine Bidischini. V bližini si lahko ogledate ostanke zidu, ki je pripadal nekdanjemu vhodu posestva. Če se spet vrnete do vogala, zavijete levo in se napotite proti naselju Bani [3] ter prispete do majhnega trga z vodnjakom. Od tu spet zavijete levo in se sprehodite med hišami ter izberite levo pot proti gozdu, kjer boste nato zaledali vodnjak pri Badalučki (1849) [4], zakaterega so značilne nekatere zelo zanimive oblike drenaže in zbiranja deževnice. Stezica z naravno podlago se od tu začne vzpenjati in vas popelje skozi gozd, ki ga večinoma sestavlja črni gaber, zatem pa vas pot privede do asfaltirane ceste, ki se povzgne vse do Starega vrha. Na desni strani si lahko ogledate spominski kamen gozda Rossetti (1862) [5], medtem ko na nasprotni strani ceste opazite ostanke vhoda na posestvo družine Bidischini. Nekoliko naprej na levi strani se nahaja večje napajališče, *Gəspudou kau*, z betonskimi stenami, ki so ga smeli uporabljati le prebivalci posestva. Žal je danes skoraj povsem prekrit s smetmi in gradbenimi odpadki. Ko prispete do prehoda (parkirišče z naravoslovno tablo) [6], se napotite po stezi CAI 18 in po nekaj metrih zavijete levo ter nadaljujete

vse do ostankov velikih kalov, ki so služili kot napajališča na Ferlughih [7]. Zatem se spet vrnete na stezo in nadaljujete do druge poti, ki se priključi z desne strani (tabla favna). Steza z naravno podlago se rahlo spusti in vas tako privede do križišča, kjer se vijugasta pot spusti v desno smer. Če hočete, lahko za hip zapustite glavno pot in si na tej stranski stezi ogledate starodavna dela iz peščenjaka, kot so na primer podporni zidovi, robniki in tlakovane površine [8]. To je cesta, ki se danes več ne uporablja, nekoč pa je vodila na posestva družine Bidischini, ki so gledala proti morju. Vrnite se na svojo pot po glavni stezi in nadaljujete proti vzhodu do križišča z znano cesto mlekaric, ki se od Trebenskega vrha spusti proti Trstu. Tudi v tem primeru vam svetujemo, da za trenutek zavijete s poti in se spustite do spodaj ležečega gozda, ki ga sestavlja hrast in kraški gaber (spominski kamnen gozda De Rin) [9], vse dokler ne pridete do križišča s cesto družine de Bidischini. Tedaj se lahko deloma spustite s poti in pridete do obširnega kamnoloma peščenjaka [10]. Ko se vrnete na križišče (zgodovinska ta-

Proti gmajni
(F. Tercovich)

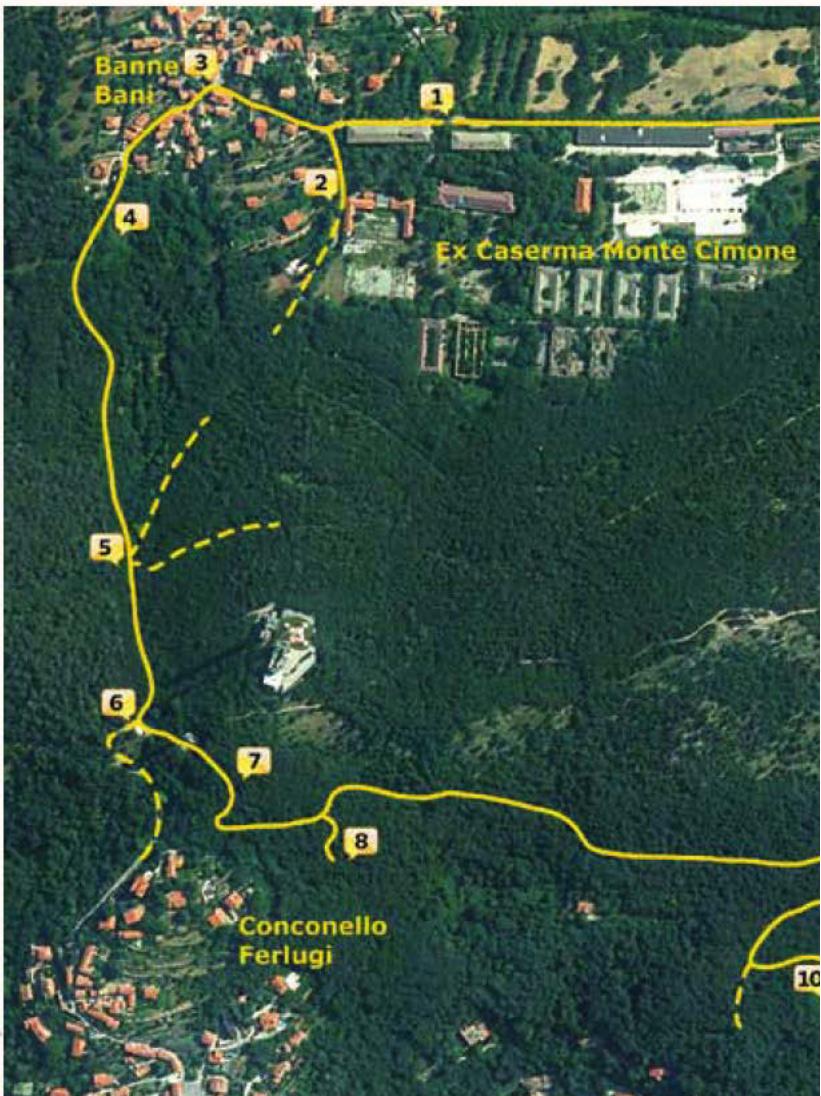
Opis poti

Navadni modrin
Polyommatus icarus
(R. Valenti)

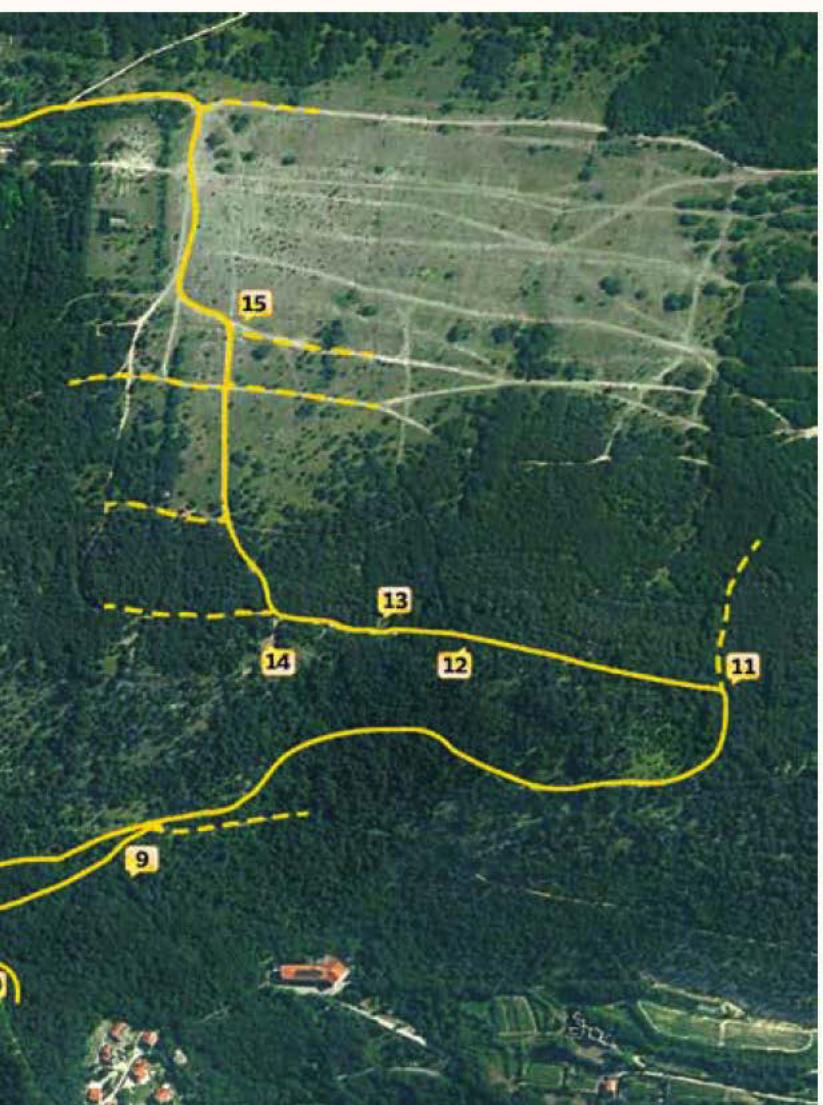
Divji zajec
Lepus europaeus
(R. Valenti)

lege

- [1] Začetek/vojašnica Monte Cimone
- [2] Cerkvica
- [3] Bani
- [4] Vodnjak Badalučka
- [5] Spominski kamen Gozda Rossetti

- [6] Stari v
- [7] Kali
- [8] Tlakov
- [9] Spomi
- [10] Dalma

Spominski kamen
Burgstaller
(F. Tercovich)

Repaljščica
Saxicola rubetra
(M. Visintin)

nda

vrh

ranca cesta

nski kamen Gozda de Rin
tinčeva kamnolom

- [11] Trebenski vrh
- [12] Jarek
- [13] Kal
- [14] Roža vetrov
- [15] Gmajna uščuce

Razgled proti
Nanosu
(R. Valenti)

bla), se začnete vzpenjati preko Trebenskega vrha [11] (table o plazilcih in zgodovini), zatem pa zavijete levo ter se napotite proti banovskemu Staremu Vrhu, in sicer po stezi CAI 1, kjer si ogledate ostanke vojnih jarkov [12]. Ko se spustite na drugo stran, srečate kal [13] (tabla), ko pa se vnovič povzpnete, prispete do razgledne točke, kjer je bila pred kratkim nameščena tudi roža vetrov [14]. Ko se spet vrnete na stezo, se spustite do obširne gmajne, ki je nastala zaradi prehoda vojaških vozil iz bližnje vojašnice [15]. Na gmajni se mestoma opazi zaraščanje z mladimi primerki črnega bora. Na tej točki je mogoče uživati v čudovitem razgledu na Nanos in Trnovski gozd. Pot se spušča navzdol in prispete najprej do ograje, ki na vzhodni strani obdaja vojašnico, zatem pa še do vznožja hriba in križišča, kjer zavijete levo in se nato vrnete na začetno točko.

Leta 1139 je prišlo do spora med Občino Trst in devinsko gosposko, območje Banov pa je takrat omenjeno z názvoma Licusel/Liguselo. Leta 1619 je v naselju Busel/Buselo (Besele) živila le ena družina katere poglavar

Stavbe pojestva
(L. de Angelis)

je bil Matija Ban. Pozneje so njegovi številni nasledniki živeli na tem območju in leta 1772 se v eni od župnijskih knjig iz Opčin prvič pojavi naziv Bane. Bani so tedaj menjili na posestvo, ki je bilo bolj poznano kot Mandria ter je vključevalo polja, sadovnjake, pašnike in gozdove. V preteklosti je bilo to posestvo v lasti bratovščine Blažene device Marije rožnega venca, pozneje pa ga je leta 1678 kupil Tommaso Ustia. Leta 1806 je lastništvo prevzel Andrea Bidischini, sin farmacevta in posestnika iz Krmina, ki se je preselil v Trst. Leta 1891 je Bidischinijeva vnukinja Gabriella svojega moža Josepha Burgstallerja imenovala za edinega dediča vseh svojih posesti. Joseph Burgstaller-Bidischini, pomemben politični predstavnik, je tako postal eden od najbolj priljubljenih upravnikov posestva, na katerem je preživel svoje poletne mesece.

Posestvo na pogodbovalni mapi

Vujašnica Monte Cimone

Vhod vojašnice
(F. Tercovich)

li nekaj lesenih barak, ki so po koncu vojne prešle v last italijanske vojske. Vse območje je leta 1924 kupila Italijanska vojaška uprava in tri leta pozneje so se tukaj začela izkopavanja ter oblikovanje teras, in sicer zato, da bi zatem zgradili vojašnico. V tem obdobju so porušili nekatere objekte posestva, medtem ko so vilo porušili okoli leta 1950, saj so jo želeli nadomestiti z objektom za vojaški kino in gledališče. Leta 1936 je bila večina zgradb že dokončana in v teh je prebivalo 1000 vojakov, na tej površini pa je bilo prostora še za 80 vozil. Po koncu vojne je zavezniška vojaška vlada zasedla vojašnico in leta 1952 so bila lastnikom odvzeta tudi druga zemljišča, ki ležijo na vzhodni strani in jih namenili za smodnišnico. Po vrnitvi italijanske uprave sta v vojašnici bila nastanjena 82. pehotni regiment "Torino" in 33. poljski topniški regiment "Folgore". Nazadnje je v vojašnici bil nastanjen 8. regiment "Pasubio". Od leta 1995 so

Po smrti za-koncev Bur-gsteller-Bidi-schini, ki nista imela dedičev, je posestvo med prvo sve-tovno vojno postalo bivališče čeških čet Avstro-ogrsko-ega cesarstva. V ta namen so tedaj postavi-

vojašnico zaprli in je bila zato podvržena postopnemu razpadanju. Zelo zanimiva so vhodna vrata s savojskim grbom na desni strani in grbom z liktorskim snopom na levi strani. Na številnih oknih so nameščene železne rešetke, ki so v preteklosti pripadale prav vili Bidischini.

Spominski kamen
V regimenta inženirstva
(F. Tercovich)

Vaje z M113 v
80.tih letih
(G. Pro)

Cerkvica sv. Florijana in vas

Spomenik padlim
(P. Vidau)

spomenik in to je prvi spomenik na Krasu, na katerem so navedena imena vaščanov, ki so padli v obdobjih obeh svetovnih vojn. Pred sedežem Kulturnega društva je bil ob njegovi stoti obletnici postavljen spomenik, na katerem so navedena imena vaških društev: Konsumno društvo iz leta 1905, Godbeno društvo iz leta 1910 in Pevsko društvo Gaj iz leta 1911. Vsa našteta društva je ukinil fašistični režim in šele po koncu druge svetovne vojne je bilo v različnih zasedbah ponovno ustanovljeno Pevsko društvo Gaj, ki je vnovič razpadlo leta 1948, in sicer ob nastanku Kominforma. Leta 1982 se ustanovi Mladinsko društvo, temu pa leta 1985 sledi Zadruga Ban in leta 1990 Slovensko kulturno društvo Grad. To društvo že od svojega nastanka skrbi za kulturne dejavnosti in za ohranjanje vaških tradicij. Društvo je spet začelo prirejati starodavno vaško veselico.

Cerkev je bila znova trajno posestva zgrajena leta 1735 in na arhitravu je vklesan datum obnove, ki je bila izvedena leta 1885. Ob njej se je vse do 60. let bohotil večstoletni cer, katerega obseg je presegal tri metre, v višino pa je to drevo merilo kar dvajset metrov. Leta 2000 je bil pred cerkvijo postavljen

(šagro Pod kostanji), ki jo vedno spreminja »Mantenjada« oziroma povorka narodnih noš in godbe. Na sedežu SKD Grad deluje tudi uprava banovske srenje in Jusa. Vas je razdeljena na več predelov in vsak od njih nosi ledinsko ime, ki so od leta 2015 vklesani v kamen: *Guranje bərjəč, nə Pljəse, pər Čukəveh, Dulənje bərjəč, Staje in Uəgrace*. V bližini italijanske šole v Banih se je nahajala edina tovarna naravnega ledu na tržaškem območju (1908) in v zaselku u Bršinke so še danes vidni ostanki apnenice, ki je delovala leta 1945.

Cerkvica
(F. Tercovich)

Vodnjak pri Badalučki in voda

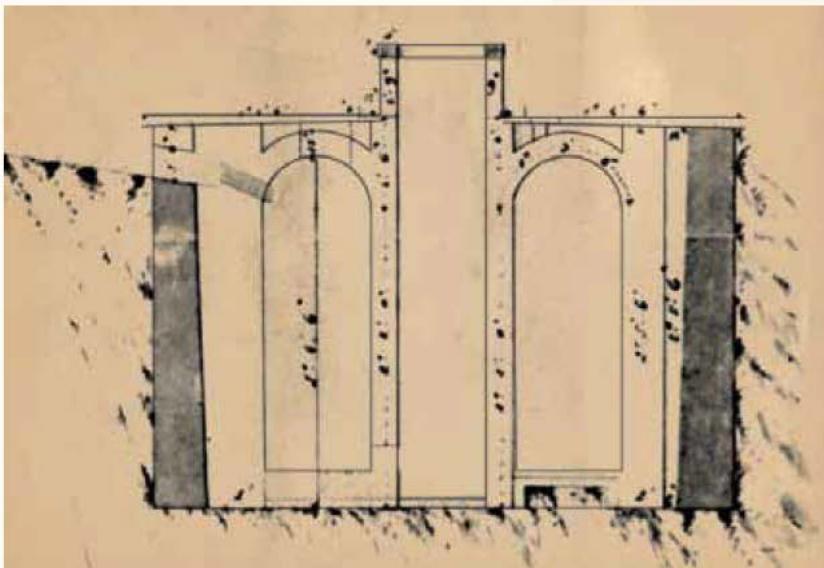
Voda je dragocena dobrina, še posebej pa to velja za Kras, kjer je bilo preživetje ljudi, živali in pridelka v preteklosti odvisno od vodnjakov in kalov. Prav pri Banih si je mogoče ogledati enega najpomembnejših vodnjakov na Krasu, ki se je ohranil vse do danes in se imenuje *Badalučka*. Zgrajen je bil ob koncu 18. stoletja, obnovljen pa v sredini 19. stoletja. Šapa vodnjaka je izdelana iz enega samega kosa peščenjaka, na njej pa je navedena letnica 1849. Okoli vodnjaka se nahajajo različni elementi za zajemanje deževnice. Ti elementi so povezani s samim vodnjakom, žal pa so danes obrabljeni in težko si jih je ogledati, saj jih prekrivajo ostanki

Vodnjak
(R. Valenti)

rastlinja in razraščeno grmovje. Prostornina vodnjaka znaša 70.000 litrov pitne vode. Še en vodnjak si je mogoče ogledati v središču vasi, na njem pa je navedena letnica 1885. Drugi vodnjaki so do danes povsem izginili. Med te sodita na primer vodnjak z imenom *Pær Bægætinæveh* in vodnjak družine Ghezzo. Enaka usoda je doletela tudi vodnjak družine Ustia, ki so ga uničili med gradnjo vojašnice, še vedno pa je dobro ohranjen vodnjak Z vrta, ki pripada družini Ban. Na drugi strani Pokrajinske ceste 35 in ob gozdu Mauroner se nahaja kal *Stari kal ali Starən kau*, ki je bil pred kratkim tudi obnovljen, ter vodnjak *U Bršinke*. Danes v vasi leži majhen trg, kjer potekajo vaške veselice (šagre), nekoč pa je tam stal velik kal z imenom *Kau v Stajah*. Ob cesti, ki vodi do starega Vrha, so še danes vidni ostanki kala *Gæspudou kau*, ki je bil namenjen samo živini s posestva.

Presek vodnjaka
povzet iz knjige:
Ondile čez Stari vrh

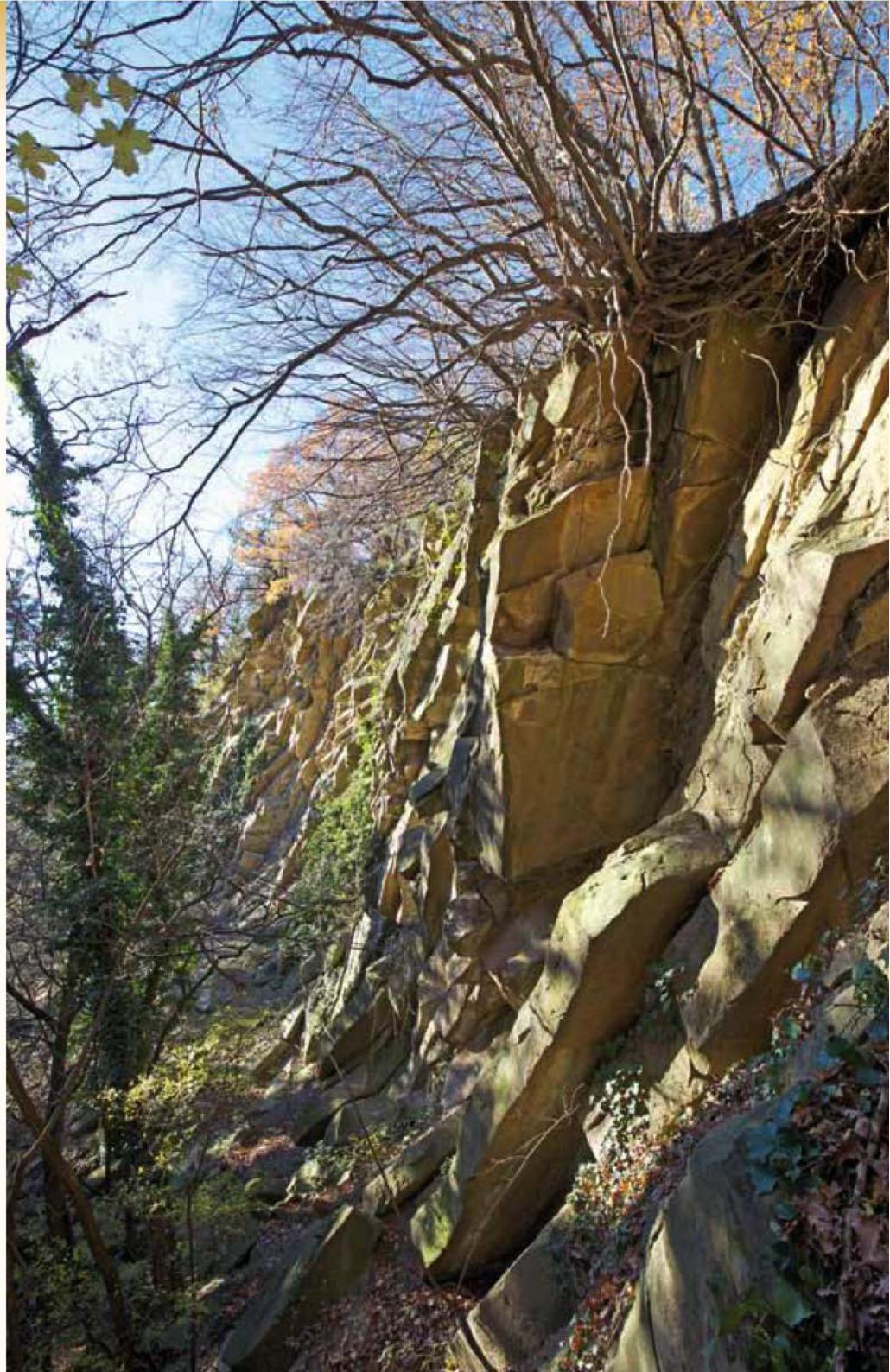

Kamnolomi peščenjaka

Vzhodni del tega starega kamnoloma peščenjaka se je imenoval "del Dalmato" (dalmatinčev) in je bil obrnjen proti duhovnemu središču Le Beatitudini, medtem ko je zahodni del kamnoloma nosil ime "Pr gacəh" in je bil obrnjen proti ulici Sommacco. Izkopavanje se je izvajalo na območjih, ki jih je uprava državne posesti kupila od potomcev Bidischini-Burgstaller, končalo pa se je sredi 50. let prejšnjega stoletja. Dejavnost je vodila družina Unussich, ki je prihajala iz Splita. V tem kamnolому pridobljen kamen se je med drugim uporabljal tudi za izgradnjo objektov v ulicah Cicerone in Beccaria v Trstu. Na hribih, ki obkrožajo Trst in Milje, je prisotnih veliko kamnolomov, danes aktiven le eden, in sicer kamnolom Renice, ki leži nad državno mejo pri Škofijah. Peščenjak, ki se je pridobil v kamnolomih na območju Milj, je bil zelo kakovosten, saj je bil zaradi visoke vsebnosti kalcijevega karbonata zelo trajen in odporen. Kljub temu so se tudi nad Trstom, natančneje med Ferlugi in Sv. Ivanom, nahajali pomembni kamnolomi, eden od teh je na primer kamnolom De Rin. Kamen je bil zelo kakovosten, saj je bil zelo odporen, poleg tega pa je bila njegova obdelava preprosta. Prav zaradi tega se je ta kamen tudi prodajal v vseh središčih Severnega Jadrana ter predvsem v Gradežu in Benetkah, pri čemer so uporabljali posebna plovila, prav tako pa je prodaja potekala tudi v Trstu in njegovi okolici.

Plasti peščenjaka
(R. Valenti)

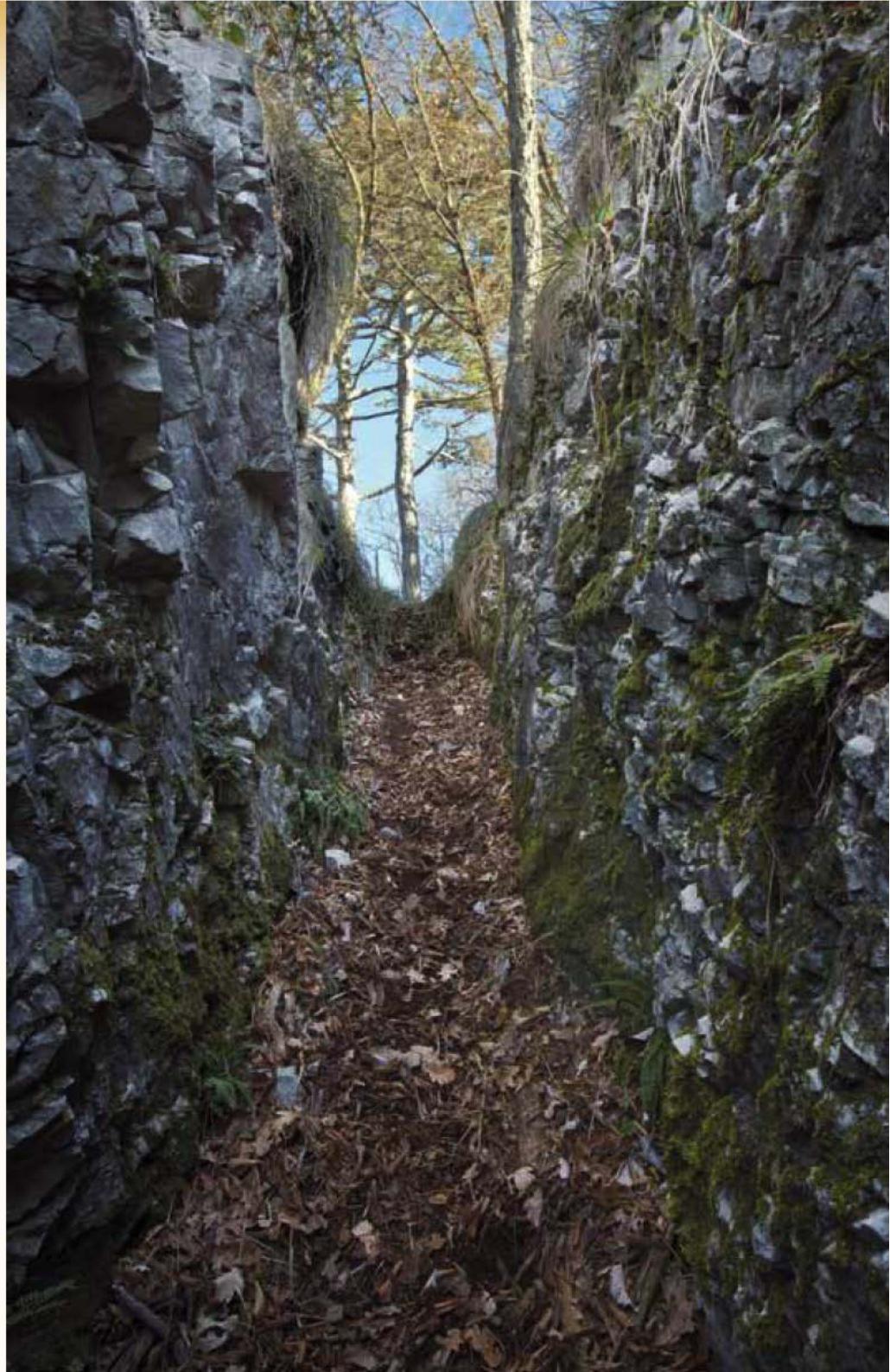
Vojna dela

 Ob stezi med Trebenskim vrhom in Banovskim hribom se nahaja vojni jarek, ki so ga med drugo svetovno vojno oblikovali nemški vojaki, da bi se tako zaščitili. Jarek je zelo globok in prav to je omogočilo tudi oblikovanje manjše kaverne, ki je kljub svoji majhnosti vojakom omogočila, da so se vanjo skrili. Izkop se nato zniža in nadaljuje v vijugasti obliki, ustavi pa se pri točki pred veliko ploščo apnenca, ki je onemogočila napredovanje jarka. Če dobro pogledate preko plošče, opazite prvi del drugega jarka, ki je prav tako globok in prekrit z grmovjem, nadaljuje pa se v smeri Banovskega hriba in sledi plastnicam. Nemci so take jarke ponekod oblikovali tako, da so očistili in poglobili avstrijske jarke, ki so bili izdelani med prvo svetovno vojno, njihov namen pa je bil zagotavljanje zaščite v primeru sovražnikovega prihoda.

Notranjost jarka
(R. Valenti)

Plan jarka
(C. Pristavec)

Joseph Burgstaller de Bidischini

Družinska slika,
Burgstaller je stoje
v sredini
(L. de Angelis)

Rodil se je v Trstu leta 1840. Bil je vnuk Giovanbattiste, ki je prihajal iz Špatrjana v bližini Beljaka in je leta 1778 v Trstu zagnal svojo uspešno mednarodno trgovinsko dejavnost. Zaradi svojih sposobnosti in prestižnega družinskega izvora je opravljal pomembne politične funkcije v občinskem svetu, v pokrajinskem zboru in v poslanski zbornici cesarskega sveta. Bil je predsednik in direktor številnih ustanov in društev za pomoč in dobrodelnost. Bil je tudi cenjen predsednik Komisije za pogozdovanje Krasa na tržaškem območju, in sicer med letoma 1882 in 1914, pri tem pa se je vedno zelo zavzemal za uspešno opravljanje te dejavnosti. V tistem obdobju je bilo za namene pogozdovanja občinskega območja izkopanih kar šest milijonov lukenj, posajenih pa je bilo petnajst milijonov rastlin, posejanih 6000 kilogramov semen, zgrajenih 33 kilometrov suhega zidu in deset kilometrov cest. Leta 1900 je bila Komisija nagrajena na Pariški svetovni razstavi, kjer je prejela nagrado Grand Prix, leta 1907 pa mu je bil posvečen poseben poklon, in sicer umetna pogozditev koščka občinskega ozemlja, ki leži nad openskim Obeliskom. Njegov veličasten pogreb je potekal 6. Novembra 1914, časopis *L'Osservatore Triestino*

---

no je takrat pisal, da je pogrebni shod štel več kot sto kočij.

Zunaj cerkvice sv. Florijana je mogoče videti grb, ki se verjetno nanaša na Burgstallerja. Na njem je upodobljena tržaška helebarda, ob nje pa drevo, ki je simbol pogozditve Kra-sa, poleg tega pa je na grbu tudi stražni stolp, katerega ruševine so nekoč ležale na hribu, ki se nahaja nad naseljem Ferlugi in na katerem so danes nameščene radijske in televi-ziske antene.

Hrastov gozd v Banih
na začetku 20. stoletja
(L. de Angelis)

Naravoslovni podatki

Navadni brin
Juniperus communis
(R. Valentini)

 bmočje, na katerem poteka steza Burgstaller-Bidischni, se sicer ponaša z okoljskimi značilnostmi ostalih kraških predelov, kljub temu pa ima nekatere naravne posebnosti, ki bodo nedvomno pritegnile pozornost pohodnika. Prvo pomembno naravno zanimivost

je mogoče opazovati na zahodnem pobočju Banovskega hriba, območje dotika med apnencem in flišem, kjer raste kraški gaber (*Carpinus orientalis*). Ta drevesna vrsta črnomorsko-mediteranske razširjenosti je prisotna v hrastovem gozdu. Severna meja območja, na katerem raste kraški gaber, poteka prav na Krasu, vrsta pa uspešno raste v globokih tleh in na pobočjih, ki so zaščitena pred burjo. Pohodna pot poteka tudi po kraškem robu, in sicer na tem delu vstopi v gozd, ki ga sestavljačjo črni bor in listavci. Gre za gozd De Rin, katerega pogozditev so jo izvedli leta 1884 s številnimi drevesnimi vrstami: 37.000 črnih borov, 3.600 črnih gabrov, 2.000 rešeljik. Da bi se omogočila dobra rast dragocenih listavcev, je bilo pozneje posajenih tudi petdeset kilogramov želodov, ki so prihajali iz lipiških hrastovih gozdov. Nedvomno pa največjo naravno posebnost te pohodne poti predstavlja kraška gmajna na območju Ušćuce ki se nahaja na jugovzhodu bivše

vojašnice »Monte Cimone« pri Banih. Kraška gmajna je deloma naravna oblika suhih travnikov, ki ležijo na apnenčastih ploščah. Oblikovala se je že v bronasti dobi, in sicer zaradi krčenja gozdov ter paše drobnice v daljni preteklosti. Pašnik si je izbral skoraj stepsko okolje, za katerega je značilna travnata plast, na kateri prevladujejo trave in šaši, poleg tega pa se tukaj najdejo tudi za burjo odporne rastline, med katere sodi na primer tankolistna vilovina (*Sesleria juncifolia*), ali rastline, ki ne privlačijo živali, saj imajo na primer trnje (brin in ametista-sta možina) ali strupeno tekočino (mlečki). Na gmajni rastejo številne botanične vrste, med njimi pa so tudi nekatere najzanimivejše, najbolj redke in najbolj zaščitene kraške rastline, kot so na primer gorski kosmatinec, gorska logarica, južnoalpska perunika, orhideje vrste *Orchis* in *Ophrys* ter nekatere endemične rastline, kot je na primer tržaški svišč. Za razliko od drugih tipologij gmajne, lahko na območju Uščuce odkrijemo zelo posebno okoljsko stanje. Trenutna stopnja ohranjenosti ni rezultat, do katerega bi privedla paša živine, ki je več stoljetij potekala na tem območju,

Navadna koromačnica
Ferulago galbanifera
(F. Tercovich)

Tržaski svitč
Gentiana tergestina
(R. Valenti)

temveč je do tega stanja privedla vojaška uporaba terena, ki je tukaj potekala med letoma 1956 in 1995. Na tem zemljišču se torej niso več pasle ovce, koze in govedo, temveč so se po njem premikala oklepna in druga vozila z gosenicami, ki so ga tako občutno poškodovala in

ga privedla do začetnega evolutivnega stanja ter tako onemogočila rast drevja in grmovja, poleg tega pa je vse to močno vplivalo tudi na travnate rastline. Po koncu vojaških operacij so se začele na golih in razpokanih skalah spet pojavljati manj zahtevne travnate rastline. Po dvajsetih letih je danes območje, ki obsega trebenske predele *Uščuce*, *Dasuce*, *Krase* in *Županca*, eno od največjih odprtih predelov tržaškega Krasa, ki je še na začetku svojega razvoja, saj tukaj trenutno ni mogoče opaziti rastlin, ki so za gmajno najbolj značilne, poleg tega pa rastlinje ni tako bogato, kot bi moralo biti v takšnem okolju. Travnato plast prekrivata večinoma pokončni stoklasec (*Bromopsis erecta*), ki cveti v poznih spomladanskih dneh, in navadni obrad (*Bothriochloa ischaemum*), ki cveti jeseni. Takšno primitivno stanje terena omogoča tudi obstoj nekaterih plazečih lesnatih rastlin, kot so na primer timijan ali navadni grobelnjik (*Alyssum alyssoides*) ter nekatere smiljke.

Tako kot na drugih predelih Krasa lahko tudi tukaj opazimo postopno zmanjšanje gmajne, zaradi naravnega zaraščanja s črnim borom in kraškim grmovjem. Ta pojav bi bilo treba zaustaviti z ustreznimi ukrepi, saj bo drugače nedvomno povzročil zmanjšanje biodiverzitete, ki nastopi zaradi izginotja številnih rastlinskih in živalskih vrst, ki so značilne za to posebno in občutljivo naravno okolje.

Čebeljeliko mačje uho
Ophrys apifera

Južnoalpska perunika
Iris cengialti subs.illyrica
(R. Valenti)

Rjavi srakoper
Lanius collurio
(R. Valenti)

Vzdolž pohodne poti je povsod mogoče srečati srno, ki se ob zori in ob mraku pojavi tudi na odprtih predelih. Zlasti v podrasti so pogoste sledi divjega prašiča, ki pričajo o prisotnosti vedno večjega števila te živali, ki se že leta vedno bolj razmnožuje na območju Krasa in tržaškega predmestja. V spomladanskih mesecih so zelo zanimivi predvsem kali, ki so navedeni v opisu pohodne poti [7-13]: to so pomembna območja za razmnoževanje dvoživk in nevretenčarjev, ki so vezani na vodna okolja. Vzdolž odseka, ki poteka po kraškem robu, se lahko ustavite na številnih razglednih točkah s pogledom na gozdove in mesto, poleg tega pa lahko opazujete tudi številne vrste ujed: kanja, kragulj, skobec in kačar, ki rad živi v odprtih prostorih in ga je danes le poredkoma mogoče opaziti. Na gmajni pri Uščuce je med sesalci največkrat mogoče opaziti divjega zajca, poleg tega pa so prisotne tudi nekatere vrste ptic, ki živijo v stepskem okolju, in sicer lahko tukaj opazimo škrjanca, repaljščico, strnada in sraškoperja. Od pomladi pa do začetka jeseni je mogoče opazovati tudi številne vrste metuljev, ki jih tukaj privlačijo cvetoče rastline.

Glogova belinka
Aporia crataegi
(R. Valenti)

Škrjanec
Alauda arvensis
(M. Visintin)

Divji prašič - *Sus scrofa*
(I. Zuppani)

Kanja - *Buteo buteo*
(R. Valenti)

Uredili:

Avtonomna dežela Furlanija Julijska krajina
Centralna direkcija za kmetijstvo, gozdarstvo in
ribištvo

Središče za gozdove in teritorij

Zavod za gozdove in Gozdna straža

Didaktični naravoslovni center v Bazovici

zamisel: Fabio Tercovich

(Didaktični naravoslovni center v Bazovici) -

uskladili: Fabio Tercovich, Diego Masiello

(Didaktični naravoslovni center v Bazovici),

Neva Hussu (Slovensko kulturno društvo Grad) -

besedila: Neva Hussu, Diego Masiello, Claudio
Pristavec, Fabio Tercovich, Roberto Valenti, Pavel
Vidau -

fotografije: arhiv B. Circovich, arhiv Luisa de
Angelis, Giovanni Pro, Fabio Tercovich, Roberto
Valenti, Pavel Vidau, Massimo Visintin, Ilario Zuppani -

grafično oblikovanje: Sergio Derossi
(Didaktični naravoslovni center v Bazovici).

Sodelovali so: Norma Krizmančič, Anastasia Puric,
Roberta Soldà, Piero Unussich.

Tisk: Deželni medijski urad, služba za logistiko, digi-
talizacijo in splošne storitve.

Distribucija: Didaktični naravoslovni center v Bazovici.
Publikacija ni namenjena prodaji – prva izdaja.

Avtonomna dežela Furlanija Julijska krajina,
Trst 2016.

Vse pravice pridržane.

Beležke in priporočbe

